

ปัญหาการจำกัดเสรีภาพการชุมนุมตามมาตรา 7 และบทบาทของศาลตามพระราชบัญญัติ

การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558¹

วาทีต ชัยชนะทอง²

เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ เป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน ที่รัฐต้องให้การรับรองและคุ้มครองแก่พลเมืองภายในรัฐของตนว่า สามารถกระทำได้อย่างได้ หลักการแห่งสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้เป็นไปตามกติกาสากล ระหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 ซึ่งในสถานการณ์ปกติรัฐ จะจำกัดสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมไม่ได้

ตามหลักการสากลนั้น การชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ หมายถึง การชุมนุมที่ไม่มีการใช้ความรุนแรง อันจะก่อให้เกิดการบาดเจ็บ หรือเป็นอันตรายต่อชีวิต หรือทรัพย์สินของผู้อื่น ทั้งยังต้องไม่มีการนำอาวุธเข้ามาในสถานที่ชุมนุม หรือใช้อาวุธในสถานที่ชุมนุม ทั้งนี้ ในเบื้องต้น รัฐจะต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าการใช้เสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนในแต่ละครั้งนั้น ย่อมเป็นไปโดยสงบและสันติ ซึ่งกติกาสากลระหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 (International Covenant on Civil and Political Rights - ICCPR) ได้บัญญัติรับรองเสรีภาพในการชุมนุมของพลเมืองไว้ใน ข้อ 21 ว่า “สิทธิในการชุมนุมโดยสงบย่อมได้รับการรับรอง การจำกัดการใช้สิทธินี้กระทำไม่ได้ นอกจากจะ กำหนดโดยกฎหมาย และเพียงพอที่จำเป็นสำหรับสังคมประชาธิปไตย เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติหรือความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยของสังคม การสาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชน หรือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น” ซึ่งการที่ประเทศไทย ได้ลงนามเป็นภาคีในกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 นี้ จึงทำ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมตามมาตรา 7 และบทบาทของศาลตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรหม อินทรมพรรษ์ และกรรมการสอบคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรนิติ เทพสุเมธานนท์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สลิล สิริพิฑูร

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ให้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบของประชาชน ถูกรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาแล้วหลายฉบับ ซึ่งรวมถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ฉบับปัจจุบัน ก็ได้ให้การรับรองเสรีภาพในการชุมนุมไว้ในมาตรา 44 โดยกำหนดให้การชุมนุมโดยสงบ และปราศจากอาวุธ เป็นเสรีภาพของบุคคล และการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุม จะสามารถกระทำได้โดยใช้อำนาจตามกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อความมั่นคง ความปลอดภัยสาธารณะ และความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีเท่านั้น

ด้วยเหตุการณ์ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เกิดการชุมนุมทางการเมืองที่มีความสำคัญขึ้นหลายครั้ง ซึ่งการชุมนุมในแต่ละครั้งนั้นได้ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตอย่างปกติสุขของประชาชนโดยทั่วไป และการชุมนุมในบางครั้งก็เกิดการสูญเสียทั้งชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ซึ่งก่อนที่จะพระราชบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.2558 จะบังคับใช้ ประเทศไทยไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ของการใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของบุคคลไว้อย่างเป็นการเฉพาะ จึงทำให้การชุมนุมในแต่ละครั้งมีมาตรฐานในการจัดการการชุมนุม การควบคุมการชุมนุม รวมถึงการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการชุมนุมแตกต่างกัน พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 จึงถูกตราขึ้นมาบังคับใช้ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้การชุมนุมสาธารณะของประชาชนเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย โดยที่ไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ตลอดจนสุขอนามัยของประชาชนหรือความสะดวกของประชาชนในการจะใช้ประโยชน์หรือรับบริการสาธารณะ พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 จึงเป็นกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะฉบับแรกของประเทศไทย ที่กำหนดหลักเกณฑ์การชุมนุมบทบาทหน้าที่ของผู้จัดการชุมนุม ผู้ชุมนุม เจ้าหน้าที่ดูแลการชุมนุม รวมถึงบทบาทของศาลไว้เป็นการเฉพาะ แต่อย่างไรก็ตามด้วยเหตุที่พระราชบัญญัตินี้ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมสาธารณะโดยตรงเป็นฉบับแรก จึงยังมีประเด็นข้อบกพร่องบางประการที่ควรได้รับการแก้ไขปรับปรุง การค้นคว้าอิสระนี้ ได้ยกเอาประเด็นปัญหา เรื่อง การจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะตามมาตรา 7 และบทบาทของศาลตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะนี้ ขึ้นมาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงต่อไป ในประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุม ตามมาตรา 7

ด้วยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 นี้ เป็นบทบัญญัติในเรื่องการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะในสถานที่สำคัญของรัฐ อาทิเช่น กำหนดห้ามชุมนุมในรัศมีไม่เกิน 150 เมตร จากพระบรมมหาราชวัง พระตำหนัก ห้ามชุมนุมภายในรัฐสภา หรือทำเนียบรัฐบาล รวมถึงการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลการชุมนุมสามารถใช้ดุลพินิจในการประกาศห้ามการชุมนุมภายในรัศมีไม่เกิน 50 เมตร รอบสถานที่สำคัญของรัฐ อาทิเช่น รัฐสภา ทำเนียบรัฐบาล ศาล หากเห็นว่าการชุมนุมที่เกิดขึ้นนั้น เป็นการขัดต่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยสาธารณะ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน โดยพิจารณาจากพฤติกรรมและจำนวนของผู้ชุมนุม เป็นต้น ที่ผ่านมามบทบัญญัติมาตรา 7 นี้ มีการนำมาใช้เพื่อจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมอยู่หลายครั้ง ซึ่งขัดกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินี้ ที่ต้องการคุ้มครองเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธของประชาชนเป็นหลัก โดยเฉพาะประเด็นเรื่องการที่บทบัญญัติตามมาตรา 7 วรรคท้าย ให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ในการประกาศห้ามการชุมนุมภายในรัศมีไม่เกิน 50 เมตรรอบสถานที่สำคัญของรัฐ โดยสามารถใช้เหตุผลว่าการชุมนุมที่เกิดขึ้นกระทบต่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยสาธารณะได้นั้น อาจเป็นการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลพินิจมาจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมได้อย่างเกินขอบเขตแห่งความจำเป็น เพราะด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะฉบับนี้ รวมถึงบทบัญญัติกฎหมายอื่น มิได้กำหนดนิยามความหมายของคำว่า “ความปลอดภัยสาธารณะ” หรือ คำว่า “เพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยสาธารณะ” ไว้ จึงทำให้ขอบเขตในการตีความคำว่า “เพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยสาธารณะ” ถูกขยายความไปอย่างกว้างขวาง ความไม่ชัดเจนดังกล่าวทำให้ไม่มีมาตรฐานว่ากรณีใดบ้างที่เป็นการกระทบต่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยสาธารณะ ยกตัวอย่างเช่น การชุมนุมที่กินพื้นที่ผิวจราจรบางส่วน ถือเป็นการรบกวนประโยชน์แห่งความปลอดภัยสาธารณะหรือไม่ เป็นต้น เพราะเคยมีข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการให้เหตุผลประกอบคำสั่งห้ามชุมนุมภายในรัศมีไม่เกิน 50 เมตร โดยรอบศาลรัฐธรรมนูญ เช่นว่า อาจจะทำให้เกิดผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง หรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนผู้สัญจรบนถนน เป็นต้น ประกอบกับคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ประกาศบังคับก่อนที่จะมีการชุมนุมเกิดขึ้น จึงเท่ากับว่าเสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนในสถานการณ์ปกติถูกรีดรอนไปก่อนที่จะมีการชุมนุมแล้ว โดยการอาศัยเหตุผลในเรื่อง “เพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยสาธารณะ” มาใช้

จำกัดเสรีภาพในการชุมนุม ซึ่งในทางข้อเท็จจริงย่อมไม่มีใครทราบได้ว่าการชุมนุมที่เกิดขึ้นจริงนั้นจะผลกระทบหรือมีสถานการณ์เป็นอย่างไร ซึ่งในท้ายที่สุด หากการชุมนุมนั้นเป็นการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ กรณีดังกล่าวย่อมเป็นกรณีที่ทับทบญัตติในทางกฎหมายเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลยพินิจจนกระทบต่อเสรีภาพในการชุมนุมที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้เกินความจำเป็น

2. ปัญหาบทบาทของศาลตามพระราชบัญญัติชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

ด้วยพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 นี้ ได้กำหนดให้ศาลแพ่งและศาลจังหวัดในเขตท้องที่ที่มีการชุมนุม ซึ่งเป็นศาลยุติธรรม เป็นศาลที่มีอำนาจในการตรวจสอบการชุมนุมตามพระราชบัญญัตินี้ รวมถึงกำหนดให้ศาลสามารถมีคำสั่งให้ยกเลิกการชุมนุมได้ การที่กำหนดให้ศาลสามารถมีคำสั่งให้ยกเลิกการชุมนุมนี้อาจมีลักษณะเป็นการนำศาลเข้ามาเป็นคู่ขัดแย้งกับผู้ชุมนุมโดยตรง ซึ่งในฐานะองค์กรตุลาการนั้น ศาลควรวางตัวเป็นกลางและดำรงตนอยู่เหนือความขัดแย้ง การกำหนดให้ศาลลงมาเป็นคู่สามารถมีคำสั่งให้ยกเลิกการชุมนุมตามพระราชบัญญัตินี้จึงไม่เหมาะสม และนอกจากนั้นจะเห็นได้ว่า หากพิจารณาตามหลักการทางกฎหมายมหาชนแล้ว จะเห็นว่าประกาศ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมที่ออกตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะนี้ มีรูปแบบเป็นการออกคำสั่งหรือประกาศในการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมของบุคคล โดยใช้อำนาจในทางปกครองเพื่อออกคำสั่งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีผลกระทบต่อเสรีภาพของบุคคลในการชุมนุม คำสั่งตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะนี้ จึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งตามปกติแล้ว การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง หรือข้อพิพาทในทางปกครองนั้น ควรอยู่ในเขตอำนาจการพิจารณาของศาลปกครอง ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ประกอบกับด้วยความที่ศาลปกครองมีความเชี่ยวชาญในการพิจารณาข้อพิพาทในทางปกครอง คำสั่งทางปกครองอยู่แล้ว การกำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 นี้ จึงมีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่มุ่งคุ้มครองเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนมากกว่าการกำหนดให้ศาลยุติธรรมเป็นผู้พิจารณาข้อพิพาทดังกล่าว

จากการศึกษาค้นคว้าพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ทำให้มีข้อเสนอแนะ คือ

1. แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 โดยเพิ่มเติมกำหนดนิยามของคำว่า “เพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยสาธารณะ” ไว้ในมาตรา 4 ดังนี้ “เพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยสาธารณะ” หมายถึง การปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยของบุคคลจากภัยอันตราย ความเสียหายอย่างร้ายแรง ต่อร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน”

2. แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ในมาตรา 21 มาตรา 22 จากเดิมที่ให้อำนาจแก่ศาลแพ่ง หรือศาลที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ชุมนุม รวมถึงศาลอุทธรณ์ และศาลอุทธรณ์ภาค ในการออกคำสั่งห้ามการชุมนุมและพิจารณาคำสั่งห้ามการชุมนุมนั้น เห็นควรปรับเปลี่ยนเป็นการให้อำนาจแก่ศาลปกครอง และศาลปกครองสูงสุด ให้มีอำนาจพิจารณาตรวจสอบข้อพิพาทหรือการใช้อำนาจ หรือออกคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 นี้โดยคัดอำนาจในการพิจารณาสั่งยกเลิกการชุมนุมออกไป รวมถึงกำหนดให้นำหลักกฎหมายในเรื่องการขอลุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่ง มาใช้กับพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 นี้ ดังนี้

เดิม

มาตรา 21 “ในกรณีมีการชุมนุมสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 14 หรือกรณีผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุมฝ่าฝืนมาตรา 7 หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 8 มาตรา 15 มาตรา 16 มาตรา 17 หรือมาตรา 18 ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) กรณีการชุมนุมสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 14 หรือไม่เลิกการชุมนุมภายในระยะเวลาที่ได้แจ้งไว้ต่อผู้รับแจ้งตามมาตรา 18 ให้ประกาศให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมภายในระยะเวลาที่กำหนด

(2) กรณีผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุมฝ่าฝืนมาตรา 7 หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 8 มาตรา 15 มาตรา 16 หรือมาตรา 17 ให้ประกาศให้ผู้ชุมนุมแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

หากผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะร้องขอต่อศาลแพ่งหรือศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะเพื่อมีคำสั่งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมสาธารณะนั้น ในระหว่างรอคำสั่งศาลให้เจ้า

พนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะมีอำนาจกระทำการที่จำเป็นตามแผนหรือแนวทางการดูแลการชุมนุมสาธารณะที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามข้อเสนอแนะของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนและคุ้มครองการชุมนุมสาธารณะ

แผนหรือแนวทางการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามวรรคสอง ต้องกำหนดให้เจ้าพนักงานหลีกเลี่ยงการใช้กำลัง ในกรณีที่ไม้อาจหลีกเลี่ยงการใช้กำลังได้ ให้ใช้กำลังและเครื่องมือควบคุมฝูงชนเพียงพอที่จำเป็น

การดำเนินการของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะตามมาตรา 21 ไม่ตัดสิทธิของผู้อื่น ซึ่งได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการชุมนุมสาธารณะนั้นที่จะร้องขอต่อศาลแพ่งหรือศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะเพื่อมีคำสั่งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุม”

มาตรา 22 “เมื่อได้รับคำขอให้มีการสั่งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมสาธารณะตามมาตรา 21 ให้ศาลพิจารณาคำขอนั้นเป็นการด่วน

ในการพิจารณา หากความปรากฏต่อศาลว่ามีผู้ชุมนุมซึ่งไม่ปฏิบัติตามประกาศของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะตามมาตรา 21 ให้ศาลมีคำสั่งโดยออกคำสั่งบังคับให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมสาธารณะภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

คำสั่งศาลตามวรรคสอง ให้อุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค คำสั่งศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคให้เป็นที่สุด

ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปิดประกาศคำสั่งศาลตามมาตรา 21 ไว้ในที่แลเห็นได้ง่าย ณ บริเวณที่มีการชุมนุมสาธารณะนั้น และประกาศโดยวิธีการใด ๆ เพื่อให้ผู้ชุมนุมและประชาชนทั่วไปได้รับทราบคำสั่งศาลดังกล่าวด้วย”

แก้ไข

มาตรา 21 “ในกรณีที่มีการชุมนุมสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 14 หรือกรณีผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุมฝ่าฝืนมาตรา 7 หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 8 มาตรา 15 มาตรา 16 มาตรา 17 หรือมาตรา 18 ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) กรณีการชุมนุมสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 14 หรือไม่เลิกการชุมนุมภายในระยะเวลาที่ได้แจ้งไว้ต่อผู้รับแจ้งตามมาตรา 18 ให้ประกาศให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมภายในระยะเวลาที่กำหนด

(2) กรณีผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุมฝ่าฝืนมาตรา 7 หรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 8 มาตรา 15 มาตรา 16 หรือมาตรา 17 ให้ประกาศให้ผู้ชุมนุมแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

แผนหรือแนวทางการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามวรรคสอง ต้องกำหนดให้เจ้าพนักงานหลักเลียงการใช้กำลัง ในกรณีที่ไม้อาจหลักเลียงการใช้กำลังได้ ให้ใช้กำลังและเครื่องมือควบคุมฝูงชนเพียงพอเท่าที่จำเป็น

ข้อพิพาทที่เกิดจากประกาศตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะ

ให้ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดมาตรการหรือวิธีการใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่คู่กรณีที่เกี่ยวข้องเป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดีไม่ว่าจะมีคำร้องขอจากบุคคลดังกล่าวหรือไม่

ให้ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวและออกคำสั่งไปยังหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติได้”

มาตรา 22 “เมื่อได้รับคำขอให้วินิจฉัยประกาศ หรือข้อพิพาท ตามมาตรา 21 ให้ศาลพิจารณาคำขอนั้นเป็นการด่วน

คำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ทรงอำนาจต่อศาลปกครองสูงสุด”

เอกสารอ้างอิง

สมชาย ปรีชาศิลปะกุล และคณะ. รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและ
ปราศจากอาวุธตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ,
2558.

นพนิต สุริยะ. สิทธิมนุษยชน : แนวคิดและการคุ้มครอง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2559.